

Factsheet Bommenregeling

Van : Berry van 't Wel

Datum : 7 november 2022

Status : concept

Inleiding

Bij de toepassing van de zogenaamd Bommenregeling hebben gemeenten een aantal afwegingen te maken. In deze notitie een toelichting bij de Bommenregeling zelf en bij de keuzes die gemeenten te maken hebben.

Bijdrageregeling

Gemeenten kunnen via het gemeentefonds in aanmerking komen voor een bijdrage in de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog (de zogenoemde bommenregeling).

De regeling bestaat omdat de politieke keuze gemaakt is om (in ieder geval een belangrijk deel) van de kosten die te maken hebben met oorlogsresten, als land gemeenschappelijk te dragen. En niet vooral een kostenpost te laten zijn voor die gemeenten die de pech hadden veel oorlogsgeweld op hun grondgebied te hebben. Er zijn namelijk forse verschillen in de hoeveelheid

Het vergoedingspercentage voor bijdragen die vanaf 2021 worden verstrekt is 68%. Het ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), samen met het ministerie van Financiën de beheerder van het gemeentefonds, informeert gemeenten over de bommenregeling via de circulaire van het gemeentefonds.¹

Het Kenniscentrum Ontplofbare Oorlogsresten heeft geen rol bij de (uitvoering van de) bommenregeling.

De bommenregeling kan gezien worden als een 'open-einde-regeling' maar dat geldt niet voor het gemeentefonds waar de regeling een onderdeel van is. Een klein of juist groot beroep op de regeling heeft gevolgen voor andere gemeenten. In 2021 is een kleine 24 miljoen euro via deze regeling toegekend.

Rol gemeenteraad

Alleen gemeenten kunnen een aanvraag indienen bij het ministerie van BZK. Om in aanmerking te komen voor een bijdrage dient de gemeente een raadsbesluit in waarin de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van conventionele explosieven zijn opgenomen. Er hoeft geen verdere onderbouwing overlegd te worden.

Verzoek derden

Een onderwerp waar veel discussie over is, is de vraag of een gemeente ook de kosten van derden voor opsporing en ruiming (via een gemeenteraadsbesluit) kunnen indienen voor een bijdrage uit de bommenregeling. Sommige gemeenten doen dat wel en anderen niet.

Gemeenten hebben de afweging te maken hoe ze hier mee om gaan. Dit mede in het licht van het karakter van het gemeentefonds.

¹ [Circulaire gemeentefonds | Financiën gemeenten en provincies | Rijksoverheid.nl](#)

Het ministerie van BZK heeft in principe geen bezwaar tegen het gebruik van de regeling op deze wijze maar acht terughoudendheid van belang. Er is voor de kosten van derden verschil tussen een particulier met een 'spontane vondst' op eigen grond of een bedrijf, bijvoorbeeld een projectontwikkelaar die opdracht heeft gegeven tot grondwerkzaamheden'. Wat het ministerie betreft geldt voor de laatste categorie het principe 'de verstoorder betaalt' en ligt een bijdrage via de bommenregeling niet in de rede. Voor de eerste categorie ligt een bijdrage wel voor de hand. Het kan dus per geval verschillen of een bijdrage voor kosten van derden legitiem is. Richtsnoer is dat de bommenregeling in het gemeentefonds niet is bedoeld voor het compenseren van private partijen voor kosten die anders door de markt zouden worden gedragen. In de optiek van BZK is de gemeente het beste in staat om de lokale situatie te beoordelen en om, in het verlengde de vraag te beantwoorden of het opnemen van kosten van derden in het raadsbesluit in het betreffende geval legitiem is.

Toekomstvisie Regeling

PM

Samenwerking tussen gemeenten

Eén van de manieren waarop gemeenten de efficiëntie van de uitvoering van het taken kunnen verbeteren, en daarmee kosten kunnen drukken is samenwerking met anderen. Daarvoor zijn meerdere opties:

- Een deel van de taken zou neergelegd kunnen worden bij een Omgevingsdienst², die zeker voor gemeenten die weinig met Ontplobbare Oorlogsresten te maken hebben, die taken op een robuustere manier zouden kunnen uitvoeren.
- Gemeenten kunnen direct met elkaar samenwerken, bijvoorbeeld bij de aanleg van vernietigingslocaties³, het laten uitvoeren van onderzoek, etc.

Overzicht soorten kosten

PM

Uitvoering van de bijdrageregeling

Om in aanmerking te komen voor een bijdrage dient de gemeente een raadsbesluit in waarin de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van conventionele explosieven zijn opgenomen. Er hoeft geen verdere onderbouwing overlegd te worden.

Wat niet in aanmerking komt voor een bijdrage:

- Projectplannen of studies naar risico's en dergelijke worden niet in behandeling genomen.
- Btw, in de opgave van de gemaakte kosten dient daarom duidelijk te worden opgenomen dat de bedragen exclusief btw zijn.

De raadsbesluiten worden bij voorkeur verstuurd per e-mail via regelingen@minbzk.nl. Per post blijft vanzelfsprekend ook mogelijk:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
t.a.v. FEZ/Begrotingszaken/Regelingen
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

² [Omgevingsdienst helpt gemeenten met explosieve oorlogsresten - Kenniscentrum Ontplobbare Oorlogsresten \(kenniscentrum-oo.nl\)](http://kenniscentrum-oo.nl)

³ [Vernietigingslocatie Berg en Dal en Nijmegen - Kenniscentrum Ontplobbare Oorlogsresten \(kenniscentrum-oo.nl\)](http://kenniscentrum-oo.nl)

Aanvragen die vóór 1 april door het ministerie van BZK zijn ontvangen worden – na beoordeling - in het jaar van ontvangst toegekend. Verzoeken die het ministerie vanaf 1 april ontvangt worden meegenomen in het volgende jaar. Via de meicirculaire van het gemeentefonds ontvangen gemeenten informatie over het toegekende bedrag.

Wie meer wil weten over de bommenregeling? Mail dan naar postbus.gf@minbzk.nl.

Voorbeelden

PM